

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לח.

עין משפט גור מצוה

(א) ופירושו ממנו נש"י ערובין ה' ד"ה והאמרן (ב) ויקרא (טו) שבת פ"א: (ג) ודף ג' ע"א.

תורה אור השלם

1. וישא אהרן את ידיו אל העם ויקרבם וירד מעשת החטאת והעלה ודשקלמים ויקרא ט כב לקום: 2. דבר אל אהרן ואל בניו לאמר בה תברכו את בני ישראל אמור להם: במדבר וכו' 3. אלה יעמדו לברך את העם על הר גורן בעברכם את הירדן שמעון ולי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימין: דברים כ"ב 4. בעת ההוא הבריל ה' את שבט הלוי לשאת את ארון ברית ה' לעמד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו עד היום הזה: דברים י"ח 5. כי בו בחר ה' אליהו מכל שבטי ישראל לעמד לשרת בשם ה' הוא אבנתי כל הקימים: דברים י"ח 6. וישא אהרן את ידיו אל העם ויקרבם וירד מעשת החטאת והעלה ודשקלמים ויקרא ט כב לקום: 7. ושמנו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: במדבר י"ד כ"ו 8. כי אם אלה המקום אשר יבחר ה' אליהם מכל שבטים לשוים את שמו על לשבנו תירשנו וקבאת שמה: דברים י"ב 9. מזבח אדמה תעשה לי ותיקח עליו את עלתה ואת שלמתי את אצבע ואת קרבן בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתה: שמות כ"ב

ככהנו. צ"ד ה"י: צנינו. צל"ף ל"ת: כנגד הכפוסים. מפני שצריך נשיאות כפיים כדאמרני צברייתא בגמרא: וצמקדש. למעלה מראשיהם מפני שמצרכין את העם צמם המפורש ושכינה למעלה מקשרי אצבעותיה: שאין מגזיה למעלה מן הציץ אם ידיו. מפני שהעם כחונן עליו:

גב' נשיאות כפיים. שיגביהו את ידיהם: קשיא ליה לרבי יוסף. אף גזירה שזה אי צג"ש ילפת לה איכא למיפך מה למלוואים שכן קרבן ציבור כדכתיב (ויקרא ט) וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים וכו' של ציבור כדכתיב קחו שניר עוים וגו' וראש חדש הוא כדכתיב ציוס החדש הראשון בחדש לתדש תקיס וגו' (שמות מ) והוא היה יום שמיני למלוואים כדכתיב (בבב"ב) עולם אותו היום נעל עשר עטרות: ר' נתן אומר אינו צריך. משום דפרכא ליה גו"ש מייתי ליה בהקשקש: אף בניו נשיאות כפיים. ולא מיקשי מו שכן כ"ג דאין משיצין על היקשים: וקשיב על הימים. ולא מיקשי לך מו ראש חדש עבודת צבור: ואיתקש צרכה לשירות. כלומר ואע"ג דצהאי קראי לאו צרכה כתיבא אלא שירות לעמוד לשרת צמם ה' הוא צנינו כל הימים איתקוש צרכה ושירות בקרא אחרינא כדאמרני לעיל לשרתו ולברך בשמו: (א) צמם המיוחד.

ככהנו: צלל מקום ס"ד. וכי צלל מקום שם המיוחד מוכר הכתיב (שמות ג) זה שמי חיה וזכרי לא כשאני נכתב אני נקרא (פסחים דף ג:) ועוד וכי צלל מקום שכינה צלה ושורה דכתיב אצא אליך והוא לא יחד מקום להוצרת השם: מסורס הוא. מהופך. צלל המקום אשר אצא אליך צללה מועד שצמדכז וצבילה וצבית עולמים: או אינו אלא אפילו פנים כנגד עורף. שאין הציבור צריכין להסג פניהם ללד הכהנים: לשנים קורא כהנים. כשיש שם שני כהנים לברך שליח צבור כשגמר צרכת הולאה קורא אותן כהנים והן הופכין פניהן שהיו הפוכין ללד המיכה להתפלל (ט) דהא אמרינן לקמן (י) יהי רצון מלפניך שמתא צרכה זו כו': אומר להם. מקרא דלהם נפקא לן ששליח צבור מזהיר אותן לברך: כהן קורא כהנים. אם שליח צבור כהן הוא קורא ומזהיר את חביריו העומדים לפניו להחזיר פניהם ולברך את ישראל ואם ישראל הוא אינו קורא כהנים: משלם

שם אזכיר את שמי והיבן אבוא אליך וברכתך בבית הבחירה שם אזכיר את שמי בבית הבחירה תניא אליך כה תברכו את בני ישראל אין לי אלא בני ישראל גרים נשים ועבדים משוחררים מנין ת"ל אומר להם לכולהו תניא אליך כה תברכו פנים כנגד פנים או אינו אלא פנים כנגד עורף ת"ל אומר להם כאדם האומר להחבירו תניא אליך רם או אינו אלא בלחש ת"ל אומר להם כאדם שאומר להחבירו אמר אביי (ב) דקטנין לשנים קורא כהנים ולא אינו קורא בהן שנא' אומר להם לשנים ואמר רב חסדא קטנין בהן קורא כהנים ואין ישראל קורא כהנים שאלהם

ונאמר להלן אלה יעמדו לברך. תימנה אדרבה אימא ונאמר להלן ואכלת ושבעת וברכת מה להלן ככל לשון כדאמר לעיל (דף ג:) וי"ל דמסתברא ליה טפי למילף צרכת כהנים מצרכת הר גריזים דשמיין מפורש צמורה דהצרכות עלמין נמי מפורשות שהיה היפך הקללות המפורשות ארור האיש לצרכה אצל לשון צרכת המזון אינה מפורשת צמורה: ורבי יהודה אומר הרי הוא אומר בה. אצל לרצון לא משמע להו עיכובא כה אלא ככה:

קשיא ליה דר' יונתן. אינו לשון הכתיבה אלא לשון פי הגמרא וה"ג לה צסיפרי ר' יונתן אומר ר' אמי להלן וכו': וכתוב כל הימים. תימנה אכתי עבודת ימיד מהיכא לן דליתרני דליכא נשיאות כפיים והא ככל הימים איכא נמי עבודת צבור כגון תמיד ונראה דודאי לצדדי הכל אימעט עבודת ימיד מנשיאות כפיים ור' יונתן נמי אגב שיטתיה נקט ליה ולא היה נשיאות כפיים צלל יום אלא עבודת תמיד כדתנן צפיה דקדר תמיד (דף ג:) דלאחר שנתנו איברים על גבי כש ומלחוס ירדו וצלו לכן ללשכת הגזית אמר לכן הממונה צרכו צרכה אמת והם צרכו קראו עשרת הדברות שמע והיה אם שמעו ויאמר וצרכו את העם ג' צרכות אמת וליצו עבודה וצרכת כהנים והוא הדין בעוסקין וצממית של צין הערבים:

ואיתקש ברכה צרידות. לעיל קאי דקאמר מקיש צניו לו אימא לענין שירות דוקא איתקוש להכי קאמר כיון דאיתקוש לשירות הוא הדין לצרכה דהא איתקוש צרכה לשירות: אן אינו אלא בנינו אל רצניו הלל פי' דספרי בנינו בנינו אל אלהים צבאות ולא מסתבר דהיכי תיסק אדעתא לשושי קרא למימר יצרכך אלהים צמקוס שם צן ארבע אותיות אלא צנינו יש לומר כקריאתו צל"ף ל"ת: קרי' הוא אומר בכל המקום אשר אבא אליך וברכתך. הכי תני בספרי צלל מקום אשר אני נגלה שם מהא מוזכר את שמי והיינו דקמתמה הכא צלל מקום ס"ד וכי צלל מקום אשר אני מזהיר שמי להזכיר דהיינו אפילו צנבולין מצרכו דצכל מקום אשר אצא אליך משמע אני בעלמי שיהא שם גילוי שכינה אלא מקרא מסורס הוא צלל מקום אשר אצא אליך שאני נגלה שם שם אני מוזך להזכיר שמי המיוחד לי והיינו דוקא צבית הצחירה והיינו דקמני בספרי צלל מקום אשר אני נגלה שם מהא מוזכר את שמי ונראה דמזה הטעם נמנעו כהנים לברך צמם המיוחד משמת שמעון הדיק כדאמרני בצפרק עורף בקלפי (יומא דף ג:) לפי שלא זכו שוב לגילוי שכינה ונראה לר"י כהן צריך צרכת כהנים צביעה לא עשה ולא כלום הואיל ואיתקוש

מבשרת עבודת דכהן לפסול עבודה דכהן שישתמר דרובי לא יקרב אלי לשרתי ותנן בפ' בהרא דגמרו' כהנים שישמשו בבית חזוני לא שישמשו בירושלם הא שבוב עובדן מותרין וכ"ש בזמן הזה לדוכן ואמרי' נמי החם היו אלו כבעלי מומין ולא מצינו בשום מקום שבעל מום מפסול לדוכן אלא אי"כ היו מומין שבגלוי שהעולם מסתכלין בו. אף בניו בנשיאות כפיים ולא תקשי מו שכן בהן גדול דאין משיבין על החיק וכתיב כל הימים ואל תקשי לך תו ראש חדש ועבודת צבור ל"ה: לשנים קורא כהנים פ"ה כשיש שם שני כהנים לברך שליח צבור כשגמר ברכת הוראה (עד חזן מבית הכנסת) ל"ה:

תוספות שאני

מה משרת בעמידה י"מ דכחן מברך בעמידה י"מ דכחן בעל תשובה ראו הוא לדוכן ולא מקשי ליה לפסול עבודה דכהן שישתמר דרובי לא יקרב אלי לשרתי ותנן בפ' בהרא דגמרו' כהנים שישמשו בבית חזוני לא שישמשו בירושלם הא שבוב עובדן מותרין וכ"ש בזמן הזה לדוכן ואמרי' נמי החם היו אלו כבעלי מומין ולא מצינו בשום מקום שבעל מום מפסול לדוכן אלא אי"כ היו מומין שבגלוי שהעולם מסתכלין בו. אף בניו בנשיאות כפיים ולא תקשי מו שכן בהן גדול דאין משיבין על החיק וכתיב כל הימים ואל תקשי לך תו ראש חדש ועבודת צבור ל"ה: לשנים קורא כהנים פ"ה כשיש שם שני כהנים לברך שליח צבור כשגמר ברכת הוראה (עד חזן מבית הכנסת) ל"ה:

צרכה לשירות וצבי שירות אמר צפ"ב דוצבים (דף ג:) דיושב מחלל עבודה הילכך אף כהן צריך לחזור ולברך מעומד: אן אינו אלא באחש. תימנה לר"י אמאי לא נפקא לן מיניה מג"ש דצרכה צרכה מהר גריזים מה להלן צקול רם אף כהן צקול רם ומצינו למימר דלא איתרין אלא לר"י דלא יליף ליה מנזירה שזה אלא מכה: לשנים קורא כהנים. צירושלמי פרק אין עומדין אמר רב חסדא לר"י אמר רב נחמן בר יצחק אומר אם היה כהן א' אומר כהן שנים אומר כהנים אמר רב חסדא אפי' כהן קורא כהנים שאין קורא כהנים אלא לאותו שבט: כל

לב א מיי פ"ד מהל' תפלה הלכה ג סגן עשין נ טושי"ע ל"ח סי' קצח סעף יב ונבדק אלפס פ"ק הקורא את המנינה דף רעד. וברא"ש שם סימן י"ח: לג ב ג מיי שם הל' ט: לד ד ה מיי שם הלכה ט יא וסגן שם טושי"ע שם סעף יב ונבדק אלפס יב סגן עשין ג טושי"ע לה ו מיי פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה טו ז: לו ז ח מיי פ"ד מהל' נשיאות כפיים הלכה י יא וטושי"ע שם סעף יד: יב ט מיי שם הל' ג יא יב סגן עשין ג טושי"ע ל"ח סי' קצח סעף י: לח י מיי שם הלכה יא טור ש"ע שם סעף ד: לב כ מיי שם הלכה ח טושי"ע שם סעף י:

תוספות שאני

מה משרת בעמידה י"מ דכחן מברך בעמידה י"מ דכחן בעל תשובה ראו הוא לדוכן ולא מקשי ליה לפסול עבודה דכהן שישתמר דרובי לא יקרב אלי לשרתי ותנן בפ' בהרא דגמרו' כהנים שישמשו בבית חזוני לא שישמשו בירושלם הא שבוב עובדן מותרין וכ"ש בזמן הזה לדוכן ואמרי' נמי החם היו אלו כבעלי מומין ולא מצינו בשום מקום שבעל מום מפסול לדוכן אלא אי"כ היו מומין שבגלוי שהעולם מסתכלין בו. אף בניו בנשיאות כפיים ולא תקשי מו שכן בהן גדול דאין משיבין על החיק וכתיב כל הימים ואל תקשי לך תו ראש חדש ועבודת צבור ל"ה: לשנים קורא כהנים פ"ה כשיש שם שני כהנים לברך שליח צבור כשגמר ברכת הוראה (עד חזן מבית הכנסת) ל"ה:

צרכה לשירות וצבי שירות אמר צפ"ב דוצבים (דף ג:) דיושב מחלל עבודה הילכך אף כהן צריך לחזור ולברך מעומד: אן אינו אלא באחש. תימנה לר"י אמאי לא נפקא לן מיניה מג"ש דצרכה צרכה מהר גריזים מה להלן צקול רם אף כהן צקול רם ומצינו למימר דלא איתרין אלא לר"י דלא יליף ליה מנזירה שזה אלא מכה: לשנים קורא כהנים. צירושלמי פרק אין עומדין אמר רב חסדא לר"י אמר רב נחמן בר יצחק אומר אם היה כהן א' אומר כהן שנים אומר כהנים אמר רב חסדא אפי' כהן קורא כהנים שאין קורא כהנים אלא לאותו שבט: כל